

Den 25. august 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Arresthuset i Haderslev den 23. oktober 2009

OPFØLGNING

J.nr. 2009-2927-628/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 2.1.3. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Haderslev	2
Ad 2.1.4. Kompensation for manglende arbejde mv.....	4
Ad 2.1.6. Værkstedsfaciliteter i Arresthuset i Haderslev.....	5
Ad 2.2.2. Undervisning i Arresthuset i Haderslev	6
Ad 2.3. Behandling.....	9
Ad 2.4. Fritid.....	10
Ad 3.1.1. Ændringer siden sidst.....	10
Ad 3.2.2. Telefonordningen i Arresthuset i Haderslev	12
Ad 3.3. Talsmandsordning	14
Ad 3.4. Rygning.....	14
Ad 3.5. Tv-ordningen mv.....	15
Ad 3.6. Vask af indsattes private tøj	16
Ad 3.7. Andre forhold	17
Ad 5. Rapportgennemgang	17
Ad 5.5. Begrundelse og notatpligt.....	18
Ad 5.8. Kompetence.....	19
Ad 5.9. Protokollen.....	21
Opfølgning	22
Underretning	22

Den 3. december 2010 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 23. oktober 2009 af Arresthuset i Haderslev. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 4. marts 2011 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 6. januar 2011 fra Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 2.1.3. Beskæftigelsessituationen i Arresthuset i Haderslev

Talsmanden rejste forskellige spørgsmål om beskæftigelsen i arresthuset. Han efterlyste mere forskelligt arbejde og mere kreativ beskæftigelse.

Desuden nævnte han at det arbejde der blev udført i cellerne, svinede, og at det var svært at opnå en fuld dagsdusør (grundbeløbet) da akkorden var for stram.

Under den samtale som jeg senere havde med ledelsen, oplyste arrestforvareren bl.a. at han gerne ville drøfte spørgsmålet om fastsættelse af akkorden for arbejdet med ledningsholdere med talsmanden. Da jeg ikke var bekendt med om arresthuset nåede at tale med talsmanden mens han stadig var i arresthuset, bad jeg i rapporten arresthuset om at oplyse om det var tilfældet.

Arrestinspektøren har oplyst at arrestforvareren nåede en samtale med talsmanden, som dog ikke ønskede at indgå i en dialog om samtalen med mig.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Uanset om arresthuset nåede at tale med talsmanden eller ej, bad jeg om arresthusets bemærkninger til det som talsmanden i øvrigt anførte under min samtale med ham.

Arresthuset har bemærket at talsmanden er kommet med fejlagtige oplysninger om de indsattes indtjening. Arresthuset har i den forbindelse oplyst at akkordarbejde tidligere er blevet tilbudt de indsatte med henblik på at give dem mulighed for at opnå en ekstra indtjening. Arresthuset er imidlertid blevet opmærksom på at denne praksis ikke har været i overensstemmelse med beskæftigelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 2, og praksis er derfor blevet ændret. Ved tilbud om akkordarbejde tilstræbes det at akkorden fastsættes således at der ved en normal arbejdsindsats kan opnås et vederlag der svarer til vederlaget til de timelønnede uden tillæg.

For så vidt angår celloarbejde har arresthuset oplyst at der aldrig indsættes arbejds-elementer i cellerne der sviner eller smudser cellen til. I sådanne situationer vil arbejdet altid blive udført i arresthusets montageværksted.

Arresthuset har endvidere bemærket at arbejdet med ledningsholdere ophørte umiddelbart efter mit besøg.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ifølge et timeregistreringsskema som jeg havde modtaget sammen med et opdateret notat af 25. november 2010 om beskæftigelsen i arresthusene i Syd- og Sønderjylland og på Fyn, var den samlede beskæftigelsesgrad i Haderslev 103,8 pct. for perioden 1. januar 2010 til 31. august 2010. Jeg bad (alligevel) arresthuset om at oplyse nærmere om hvordan beskæftigelsessituationen i arresthuset havde udviklet sig siden inspektionen den 23. oktober 2009.

Arrestinspektøren har oplyst at arresthuset normalt har en fornuftig beskæftigelse at tilbyde de indsatte. På grund af finanskrisen har beskæftigelsen imidlertid været aftagende, og det har haft til følge at der nu udbetales dusør til indsatte for ikke udført arbejde.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

*Det tilføjes at jeg er bekendt med at resultatkravet med hensyn til beskæftigelse er nedsat fra 60 til 45 pct. af budgetbelægningen i resultatkontrakterne med arresthuse-
ne for 2011.*

Jeg gik ud fra at arresthuset benytter sig af de initiativer der var nævnt i et svar af 28. september 2009 fra justitsministeren til Retsudvalget. Jeg gik således ud fra at arresthuset (når der ikke er tilstrækkelig beskæftigelse) overvejer om de indsatte kan tilbydes opgaver med f.eks. yderligere rengøring i arresthuset eller eventuelle mindre vedligeholdelsesopgaver mv. Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilke initiativer der har været iværksat i arresthuset.

Arrestinspektøren har oplyst at der er blevet ansat en ekstra rengøringsmand til rengøring i kælder, værksted og motionsrum samt styring af vaskekælderen. Derudover benyttes de indsattes arbejdskraft til diverse renoveringsprojekter i arresthuset såsom malerarbejde og små reparationer. Der har bl.a. været et malerhold med 2 indsatte til at renovere gårdtursarealerne i løbet af sommeren.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – og går ud fra at arresthuset også fremover overvejer om de indsatte kan tilbydes opgaver med f.eks. yderligere rengøring i arresthuset eller eventuelle mindre vedligeholdelsesopgaver mv. når det ikke er muligt at tilbyde de indsatte anden beskæftigelse i arresthuset

Ad 2.1.4. Kompensation for manglende arbejde mv.

Jeg gik ud fra at arresthuset overvejer mulighederne for kompensation hvis der mangler arbejde til de indsatte. Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset har foretaget kompensation når der har manglet arbejdsopgaver, og i givet fald hvordan der er kompenseret.

Arrestinspektøren har oplyst at arresthuset har ændret sin husorden så der tilbydes øget cellefællesskab både for de indsatte der er i arbejde (som arbejdsfællesskab), og for de indsatte der ikke er i arbejde (tilbud om udvidet fællesskab). Med hensyn til benyttelse af fritidsfaciliteterne er der lavet en turnusordning der sikrer at alle indsatte kan komme i fritidslokalet. Der var på tidspunktet for arrestinspektørens udtalelse ved

at blive udarbejdet et nyt tilbud om "sport" som beskæftigelse der efter planen skulle sidestilles med undervisning og arbejde.

Direktoratet har henholdt sig hertil med bemærkning om at sport kan udgøre en del af beskæftigelsen som "anden godkendt aktivitet".

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.1.6. Værkstedsfaciliteter i Arresthuset i Haderslev

Som det også fremgår af rapporterne fra min sidste inspektion af arresthuset havde arresthuset et projekt om ombygning af lageret til et egentligt værksted. I arresthusets brev af 19. oktober 2009 var det oplyst at der ikke er sket bygningsmæssige ændringer siden sidste inspektion, men at arbejdslokalet var renoveret siden sidst.

Jeg bad om at få oplyst hvad der videre skete vedrørende ønsket om ombygning af lagret til værksted, jf. også efterlysningen i "Prognose 2" (både for 2009 og 2010) af bedre produktions- og lagerfaciliteter til arresthuset.

Arrestinspektøren har oplyst at det som følge af manglende økonomiske bevillinger ikke har været muligt at effektuere ønsket om en ombygning for at forbedre lager- og værkstedsforholdene. Lager- og værkstedsfaciliteterne er derfor de samme som ved inspektionen sidste gang.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg skrev i rapporten at det under inspektionen blev oplyst at der kan arbejde 5 indsatte i værkstederne, og at der er plads til 4 indsatte i montagerummet, men at arresthuset ikke vil have så mange i dette rum ad gangen.

Jeg bad arresthuset om at oplyse baggrunden for det og om at præcisere hvor mange indsatte der i alt kan være beskæftiget med værkstedsarbejde hvis der er fuld beskæftigelse.

Arrestinspektøren har oplyst at der er plads til 4 indsatte i montageværkstedet, og at arresthuset efter aftale med direktoratet har en sikkerhedsregel hvorefter der maksi-

malt må være 4 indsatte samme sted, hvilket også gælder montageværkstedet. I træværkstedet kan der beskæftiges 2 indsatte, dvs. at der er 6 indsatte ud over gangmanden i arbejde i kælderen under fuld beskæftigelse. Det er således ikke korrekt at der ikke må være 4 indsatte i montageværkstedet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.2.2. Undervisning i Arresthuset i Haderslev

Selv om jeg gik ud fra at arresthuset i forbindelse med en generel undersøgelse af undervisningen i arresthusene som jeg havde omtalt i rapporten, havde udtalt sig om behovet for undervisning i arresthuset, bad jeg – i forlængelse af det oplyste under inspektionen af Arresthuset i Tønder om at arresthusene håber og satser på mere undervisning – også arresthuset om at oplyse hvad der fremadrettet er behov for af undervisning.

Arrestinspektøren har oplyst at der er behov for pc-undervisning og flere timer til almindelig skoleundervisning såsom dansk, regning/matematik og samfundsfag.

Direktoratet har henholdt sig til arrestinspektørens svar og har i øvrigt oplyst følgende:

”(...) undersøgelsen, der blev afsluttet i august 2010, havde til hensigt at danne et overblik over undervisningstilbuddene i landets arresthuse. Undersøgelsen bestod i, at alle arresthuse blev aflagt et besøg med henblik på at besigtige undervisningsfaciliteterne, og samtlige arrestforvarere blev interviewet om undervisningen i deres respektive arresthuse.

For langt størstedelen af arresthusene svinger antallet af normerede undervisningstimer mellem 4 og 9 timer pr. uge, mens enkelte arresthuse angiver flere timer. Antallet af timer, der sidst blev fastsat i 2001, er baseret på en beregning af belægget. Arresthusene har som hovedregel selv ansat en lærer eller har indgået aftale med et fængsel. Enkelte lærere er endvidere ansat direkte af direktoratet. Der kan forekomme kombinationer af de nævnte tilknytningsforhold. Nogle arresthuse oplyser at have problemer med, at planlagte undervisningstimer aflyses i tilfælde af sygdom, ferie mv. Dette skyldes, at undervisningen disse steder er meget personafhængig og dermed sårbar. Typisk vil der være tilbud om undervisning i dansk og matematik på grundskoleniveau. Hertil kommer en række

sprogfag, samfundsfag mv., som varierer alt efter lærernes kompetencer. En del arresthuse kan endvidere tilbyde ordblindeundervisning e.lign. Der synes generelt at være et ønske om mere temaundervisning, som kan være alment dannende (livsstilskurser, rygestop, kreative fag mv.) eller formelt kompetencegivende (hygiejnekurser, førstehjælp mv.).

Direktoratet har på baggrund af undersøgelsen fundet behov for at udvikle fælles retningslinjer og minimumsstandarder for undervisningen i arresthusene, hvilket ud over at forbedre undervisningen i det enkelte arresthus også kan medvirke til at muliggøre et mere sammenhængende forløb ved overflytning. Der er dog mange hensyn at tage (ressourcemæssige, praktiske, administrative mv.), ligesom en ensretning af praksis risikerer at gå ud over individuelle ordninger, som i dag fungerer udmærket efter det enkelte arresthus' opfattelse. Direktoratet har i første omgang inviteret arrestinspektørerne til en møderække i foråret 2011, hvor situationen kan drøftes, og relevante muligheder og barrierer for at skabe et helhedsorienteret og ensartet tilbud identificeres.”

Samme oplysninger har jeg modtaget i sagen om inspektionen samme dag af Arresthuset i Tønder, hvor jeg bad direktoratet om at orientere mig om resultatet af undersøgelsen af undervisningen i arresthusene, og hvad det gav anledning til. Jeg har i rapporten om denne inspektion noteret mig det oplyste og bedt om at blive underrettet om resultatet af overvejelserne og til sin tid at få en kopi af de nævnte retningslinjer og minimumsstandarder som jeg forstår vil blive fastsat.

For så vidt angår spørgsmålet om at tilføre yderligere ressourcer har direktoratet i en udtalelse af 4. marts 2011 i sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg oplyst at der på baggrund af de nugældende økonomiske rammer ikke er planer om at tilføre yderligere ressourcer til undervisningen i arresthusene. I udtalelser af 21. og 29. juni 2011 i sagerne om mine inspektioner af arresthusene i Esbjerg og Vejle har direktoratet oplyst at direktoratet vil have arresthusenes ønsker om flere ressourcer med i overvejelserne ved tilrettelæggelsen af undervisningen fremover, men direktoratet har samtidig understreget at det kun kan ske inden for de økonomiske rammer som kriminalforsorgen til enhver tid har.

Jeg har noteret mig at der efter arrestinspektørens opfattelse er behov for flere ressourcer til undervisningen i (bl.a.) Arresthuset i Haderslev. I sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg har jeg også noteret mig det som direktoratet har oplyst om tilførsel af flere ressourcer.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvem der varetager undervisningen, og hvilke fag der kan undervises i.

Arrestinspektøren har oplyst at der undervises i dansk, regning og samfundsfag på 7. klasses niveau, og at undervisningen varetages af en lærer fra Statsfængslet Renbæk.

Direktoratet har udtalt følgende:

”Direktoratet har en forventning om, at de lærere, der tilknyttes arresthusene, kan varetage de mest almindelige fag på AVU-niveau. Almindelige fag forstås i denne sammenhæng som dansk, matematik, engelsk og samfundsfag. Når arresthuse har indgået samarbejde med et statsfængsel med flere læringsprofiler om at varetage undervisningsopgaven, forventes det endvidere, at bredden i undervisningstilbuddet øges, således at der kan tages flere individuelle hensyn. At der skal kunne undervises på AVU-niveau indebærer et niveau svarende til 9.-10. klasse. I praksis viser det sig ofte, at undervisningen må tage udgangspunkt på et lavere niveau for at imødekomme de indsattes forudsætninger, men uagtet denne kendsgerning bør der være mulighed for at tilbyde undervisning på et niveau svarende til 9.-10. klasse.”

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at det også vil være mulig at undervise på et niveau svarende til 9.-10. klasse i Arresthuset i Haderslev hvis der er behov for det. Jeg forstår således det som arrestinspektøren har oplyst, sådan at undervisningen normalt foregår på 7. klasses niveau.

Jeg bad arresthuset om at oplyse i hvilket omfang der i dag anvendes pc i undervisningen.

Arrestinspektøren har i udtalelsen af 6. januar 2011 oplyst at der på dette tidspunkt ikke var pc-undervisning, men at der var trukket kabler i december 2010 med henblik på at installere 4 pc'er der skal anvendes til undervisning via det sikrede pc-netværk.

Direktoratet har henholdt sig til arrestinspektørens svar og har yderligere oplyst, at pc-netværket er taget i brug. Der er kurser for lærere i brugen af det sikrede pc-netværk, herunder de lærere der er tilknyttet et arresthus.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Også fordi der i dag generelt satses mere på undervisning, bad jeg desuden arresthuset om at oplyse om arresthuset eller læreren er opsøgende og således opfordrer indsatte der ikke selv henvender sig, men kan have behov for undervisning, til at deltage i undervisning (også selv om det måtte være muligt at beskæftige alle de indsatte i arbejdsdriften).

Arrestinspektøren har oplyst at alle indsatte bliver informeret om deres muligheder for undervisning ved indsættelsessamtalen. Derudover fremgår muligheden af informationsmappen der findes i alle cellerne. Det er således personalet der søger at motivere de indsatte til at modtage undervisning. De tildelte timer til læreren er udelukkende undervisningstimer. Arrestinspektøren har i den forbindelse bemærket at nogle indsatte beskæftiges delvist ved arbejde og delvist ved undervisning.

Direktoratet har henholdt sig til arrestinspektørens svar.

I direktoratets svar i sagen om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg har direktoratet samtidig bemærket at det ikke er tilstrækkeligt alene at opfordre de indsatte til at melde sig til undervisning. Der bør ligeledes informeres grundigt om undervisningstilbuddets art og omfang med hensyntagen til den indsattes ønsker og behov for undervisning. Direktoratet ville gøre arresthuset og arrestinspektøren opmærksom herpå.

Jeg har noteret mig det oplyste – og har i opfølgingsrapporten om inspektionen af Arresthuset i Sønderborg erklæret mig enig med direktoratet i at de indsatte bør informeres grundigt om undervisningstilbuddene i arresthuset. Jeg går ud fra at personalet informerer de indsatte grundigt om undervisningstilbuddene ved indsættelsessamtalen.

Ad 2.3. Behandling

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvordan, herunder hvor ofte, motivationsbehandlingen foregår i arresthuset, og hvor mange der normalt deltager i sådan behandling.

Arrestinspektøren har oplyst at der er motivationsbehandling i arresthuset 2 gange om ugen, for tiden tirsdag og torsdag formiddag. Der er i gennemsnit ca. 4 indsatte i behandling.

Direktoratet har henholdt sig til arrestinspektørens svar og har supplerende oplyst at motivationsbehandlingen foregår gennem det lokale misbrugscenter i tæt kontakt med Kriminalforsorgen i Frihed.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset oplyse hvordan de indsatte orienteres om muligheden for at deltage i motivationsbehandling.

Arrestinspektøren har oplyst at de indsatte orienteres ved indsættelsessamtalen. Endvidere er arresthuset i besiddelse af informationsmateriale om forbehandling, og arresthusets socialrådgiver afholder en samtale med de indsatte der skønnes at have behov for behandling. Endelig er der også indsat materiale herom i arresthusets informationsmappe.

Direktoratet har henholdt sig til arrestinspektørens svar.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 2.4. Fritid

I brev af 12. november 2010 oplyste arrestinspektøren at arresthuset råder over 3 PlayStation 2. Da jeg under min inspektion den 24. februar 2010 af Arresthuset i Vejle fik oplyst at der er enighed blandt de 10 arresthuse der hører under Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn, om at der skal være én PlayStation pr. 5 indsatte, bad jeg arresthuset om at oplyse om der ville blive købt en PlayStation mere til de indsatte.

Arrestinspektøren har oplyst at der meget sjældent er ventetid for udlån af PlayStations, og at det sandsynligvis skyldes at der er mange tv-kanaler til rådighed, samt at arresthuset råder over mange forskellige spil til udlån. Derudover kommer Haderslev Bibliotek en gang om ugen og tilbyder udlån af bøger, blade og dvd'er. Det vurderes derfor at der aktuelt ikke er behov for at indkøbe flere PlayStations.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.1.1. Ændringer siden sidst

I brev af 19. oktober 2009 oplyste arrestforvareren at arresthuset havde fået en telefon til de indsattes brug. Jeg bad arresthuset om at præcisere det oplyste om denne tele-

fon – og om arresthuset således ikke længere har en trådløs telefon til udlån til de indsatte, jf. det oplyste ved inspektionen i 2001.

Arrestinspektøren har oplyst at arresthuset råder over en telefon til brug for de indsatte, og at den findes i stueetagen på cellegangen (uden for ansattes påhør). Varetægtsarrestanter der ønsker samtaler med politiet, forsvarer og andre de har tilladelse til at ringe til, kan kontakte personalet der herefter formidler samtalen. Disse samtaler skal der ikke betales for.

Arrestinspektøren har videre oplyst at afsonere kan købe et telekort hos personalet og frit kan ringe fra telefonen, jf. arresthusets telefonaftale.

Arrestinspektøren har endvidere oplyst at arresthuset anskaffede sig en trådløs telefon da de nye persontelefoner blev taget i brug. Indsatte, herunder varetægtsarrestanter, har således også mulighed for at ringe til udlandet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at arresthuset fortsat har en trådløs telefon – som jeg forstår primært bruges til opkald til udlandet.

Fra min senere inspektion i februar 2010 af arresthusene i Esbjerg og Vejle var jeg bekendt med at arrestinspektøren havde sat en bygningsanalyse i gang i alle områdets arresthuse for at afdække mulighederne for forbedringer hvis det skulle blive økonomisk muligt. Jeg bad om at blive underrettet om resultatet af gennemgangen af Arresthuset i Haderslev.

Arrestinspektøren har oplyst at han sammen med en medarbejder fra embedet i 2009 og starten af 2010 gennemgik områdets 10 arresthuse med henblik på at vurdere mulighederne for forbedringer og eventuelle kapacitetsudvidelser. På grund af kriminalforsorgens trængte økonomi blev der imidlertid ikke udarbejdet nogen projektbeskrivelser vedrørende de foreslåede ændringer, og der findes heller ikke en skriftlig bygningsanalyse.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har præciseret at den omtalte bygningsanalyse er iværksat af arrestinspektørembedet.

Jeg har noteret mig det oplyste og har i sagen om inspektionen af Arresthuset i Tønder bemærket at jeg går ud fra at der eventuelt senere vil kunne blive tale om at udarbejde en beskrivelse og analyse som nævnt.

Ad 3.2.2. Telefonordningen i Arresthuset i Haderslev

Da anmodninger om at føre telefonsamtaler med forsvareren "i almindelighed" skal imødekommes, gik jeg ud fra at arresthuset ville ændre "i begrænset omfang" i husordenen til "i almindelighed". Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i den anledning.

Arrestinspektøren har oplyst at husordenen er ændret i overensstemmelse hermed.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik desuden ud fra at arresthusets oplysning om adgangen til at føre telefonsamtaler med (blandt andre) forsvareren ville blive tilføjet oplysning om at sådanne samtaler ikke påhøres eller aflyttes. Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i den anledning.

Arrestinspektøren har oplyst at husordenen er tilrettet i overensstemmelse hermed.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ligeledes ud fra at arresthuset ville tilføje oplysning om afsoneres adgang til at telefonere til forsvarer mfl. Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i den anledning.

Arrestinspektøren har oplyst at det er indføjet i husordenen.

Direktoratet har bemærket at det fremgår af arresthusets husorden at der for afsonere der ønsker samtale med advokat, gælder samme retningslinjer som for varetægtsarrestanter. Bestemmelsen vil blive præciseret i forbindelse med en generel gennemgang af telefonreglerne, jf. nedenfor.

Arrestinspektøren har derudover oplyst at arrestinspektøren, bl.a. på baggrund af de bemærkninger der er fremkommet i forbindelse med de seneste inspektionssager, vil foretage en samlet gennemgang af husordenerne for arresthusene i området med henblik på at sikre at reglerne i samtlige arresthuse indeholder en gengivelse af hovedindholdet i straffuldbyrdelseslovens § 57. I samme forbindelse vil der også komme en beskrivelse af en afsoners mulighed for kontakt til sin forsvarer. Man vil endvidere – i det omfang der i det enkelte arresthus er behov for det – også fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af telefonering, jf. telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har i opfølgingsrapporten om inspektionen af Arresthuset i Tønder noteret mig det oplyste, og jeg har bedt om et eksemplar af den relevante del af husordenen for dette arresthus når den er revideret i overensstemmelse hermed. Da arrestinspektøren vil foretage en samlet gennemgang af husordenerne, går jeg ud fra at husordenerne vil få samme indhold, men hvis det ikke bliver tilfældet, beder jeg også om at få det relevante afsnit i husordenen for Arresthuset i Haderslev.

Desuden anbefalede jeg at bemyndigelsen i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2, og (når de ovennævnte overvejelser er afsluttet) varetægtsbekendtgørelsens § 79, til at fastsætte nærmere regler om den praktiske gennemførelse af de indsattes ret til at telefonere blev udnyttet. I den nugældende telefonbekendtgørelse (nr. 232 af 5. marts 2011) findes den nævnte bestemmelse ikke længere i § 4, stk. 2, men i § 5, stk. 2.

Jeg bad om at få oplyst hvad der skete i anledning af min anbefaling.

For så vidt angår afsoneres adgang til at telefonere har direktoratet henvist til det anførte ovenfor hvorefter arrestinspektøren i forbindelse med ovennævnte samlede gennemgang også vil fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af denne adgang i det omfang der i det enkelte arresthus er behov for det.

For så vidt angår varetægtsarrestanters adgang til at telefonere har arrestinspektøren oplyst at man vil afvente resultatet af direktoratets overvejelser om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har i opfølgingsrapporten om inspektionen af Arresthuset i Tønder noteret mig det oplyste. Jeg beder om underretning om resultatet af arrestinspektørens overvejelser om at fastsætte retningslinjer for den praktiske gennemførelse af adgangen til at telefonere i Arresthuset i Haderslev.

Ad 3.3. Talsmandsordning

Jeg bad arresthuset om at oplyse nærmere om hvordan talsmandsordningen fungerer, herunder hvor de indsatte samtaler med talsmanden finder sted.

Arresthuset har oplyst at de indsatte har fri adgang til at tale med talsmanden, og at talsmanden ligeledes har fri adgang til at tale med de medindsatte. De indsatte finder enten selv en lejlighed til samtalen eller beder personalet om tilladelse. Ifølge arresthuset giver det i praksis ikke anledning til problemer.

Arresthuset har endvidere oplyst at arrestforvareren har en samtale med talsmanden hver tirsdag.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men da jeg ikke har fået svar på mit spørgsmål om hvor samtaler mellem de indsatte og talsmanden kan finde sted, gentager jeg dette spørgsmål.

Ad 3.4. Rygning

Jeg bad direktoratet om at oplyse om direktoratet havde bemærkninger til at det er tilladt de ansatte at ryge i besøgslokalet (når det ikke benyttes af de indsatte).

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

"Ifølge bemærkningerne til § 3 i lov om røgfri miljøer er et rygerum et særligt lokale indrettet med henblik på rygning, og rummet skal være forsynet med gode udluftningsmuligheder eller ventilation. Lokalet må ikke tjene som gennemgang eller indeholde funktioner, som ansatte gør brug af i deres arbejde, eller som er stillet til rådighed for og anvendes af børn og unge i dagtilbud, elever, studerende, beboere på institutioner for børn, unge og voksne mv.

Direktoratet finder således ikke, at det er i overensstemmelse med § 3 i lov om røgfri miljøer, at fængselspersonale benytter et besøgsrum som rygerum i det tidsrum, hvor dette lokale ikke benyttes til indsattes besøg, uanset om der er etableret effektiv udsugning.

Det fremgår af bemærkningerne til § 5 i lov om røgfri miljøer, at arbejdspladsens rygepolitik skal være i overensstemmelse med loven og bestemmelsen i § 6, stk. 1, om, at det ikke er tilladt at ryge indendørs på arbejdspladser.

Direktoratet har på den baggrund bedt arresthuset om at få bragt arresthusets rygepolitik helt i overensstemmelse med lov om røgfri miljøer.”

Jeg er enig med direktoratet og har noteret mig at direktoratet har bedt arresthuset om at bringe rygepolitikken i overensstemmelse med lov om røgfri miljøer. Jeg går ud fra at det er sket, og at de ansatte således ikke længere ryger i besøgsrummet.

Jeg bad desuden om at få oplyst om der er gode udluftningsmuligheder eller ventilation i rygerummet i kælderen.

Arrestinspektøren har oplyst at der i kælderenes rygelokale er et stort vindue som kan åbnes for frisk luft.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.5. Tv-ordningen mv.

Det fremgår af arresthusets husorden at de indsatte kan leje tv for 5 kr. om dagen, radio med cd-afspiller for 2,50 kr. om dagen og dvd-afspiller for 2,50 kr. om dagen. Da hverken tv, radio eller dvd-afspiller ifølge arresthusets husorden må fjernes fra cellen, bad jeg arresthuset om at oplyse hvad arresthuset gør hvis der er indsatte der ikke ønsker at leje de nævnte genstande, eller kun nogle af dem.

Arrestinspektøren har oplyst at radio/tv (med indbygget dvd) er fastnaglet til væg eller bord af hensyn til risikoen for hærværk på genstandene. Af samme årsag er der fastsat et samlet beløb pr. uge for leje. Hvis en indsat ikke ønsker at betale for tv'et, bliver

dette fjernet, og der opkræves herefter ikke betaling, ej heller for den tilbageværende radio.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Da det fremgår af oplysningerne nedenfor at de indsatte ikke skal betale for både tv og dvd-afspiller når de har et tv-apparat med indbygget dvd-afspiller, giver det oplyste mig ikke anledning til bemærkninger. Jeg må således forstå at prisen for leje af dvd-afspiller sigter til særskilte apparater til udleje til indsatte der havde/har tv-apparater uden dvd-afspiller.

Jeg bad desuden om oplysning om hvorvidt lejeprisen for de nye tv-apparater med indbygget dvd-afspiller der er opsat i nogle af cellerne, er den samme som for de gamle tv-apparater uden dvd-afspiller.

Arrestinspektøren har oplyst at lejeprisen er den samme for nye og gamle tv-apparater.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.6. Vask af indsattes private tøj

Jeg gik ud fra at det anførte i arresthusets husorden skulle forstås sådan at arresthuset (som anført af direktoratet ved min sidste inspektion) ikke kun hæfter for egne, men også for gangmandens eventuelle ansvarspådragende fejl. Jeg anbefalede dog at det blev tydeliggjort og beklagede at jeg dengang ikke var tilstrækkelig opmærksom på at formuleringen ikke var helt tydelig.

Jeg bad arresthuset om at underrette mig om hvad der skete i anledning af min anbefaling.

Arrestinspektøren har oplyst at man har ændret sidste punktum i husordenens afsnit om tøjvask så det nu fremgår at arresthuset "hæfter for eventuelle ansvarspådragende fejl".

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 3.7. Andre forhold

Jeg hæftede mig ved at det i arresthusets husorden var anført at der ville ske disciplinære reaktioner hvis indsatte ikke aflægger urinprøve inden for 3 timer, og at det også ville få indflydelse på kommende udgange.

Da der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelte tilfælde, nævnte jeg at arresthuset efter min opfattelse burde ændre "vil" til "kan" i de sidste to afsnit. Jeg gik ud fra at arresthuset ville ændre dette og bad arresthuset om at underrette mig om hvad der skete i den anledning.

Arrestinspektøren har oplyst at husordenen er blevet ændret i overensstemmelse hermed.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 5. Rapportgennemgang

Der var 2 forhørsnotater om et forhør den 16. januar 2009 med samme allokeringsnummer (0006) der ikke var fuldstændig identiske.

Jeg gik ud fra at det ene notat (uden klagefrist) var udfærdiget (bl.a.) fordi arresthuset blev opmærksom på at der var angivet forkert klagevejledning. Jeg gik derfor også ud fra at den indsatte fik korrekt klagevejledning. Jeg bad om at få oplyst om det var korrekt forstået.

Jeg bad desuden direktoratet om at oplyse om arresthuset i denne situation burde have fået slettet det ene forhør, så der ikke var 2 notater med samme allokeringsnummer som ikke er fuldt ud identiske.

Arrestinspektøren har oplyst at min antagelse er korrekt, og arrestinspektøren har beklaget at jeg ved en fejl fik to forhørsnotater på samme sag med samme allokeringsnummer. Arrestinspektøren har videre oplyst at det skyldes at der efter det første forhør blev foretaget en ændring i klagevejledningen så den blev udfærdiget korrekt.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke selv kan slette fra klientsystemet, og ikke har været tilstrækkeligt opmærksom på at få it-kontoret til at slette den protokol som ikke var gældende. Denne protokol er nu slettet i klientsystemet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig at der var 13 "forhørsprotokoller" i alt i 2009, og bad arresthuset om at oplyse hvornår de disciplinærsager som jeg ikke havde modtaget, var behandlet, og hvilke allokeringnumre de har.

Arrestinspektøren har oplyst hvornår de pågældende disciplinærsager er behandlet, og hvilke allokeringnumre de har. Foruden de 6 forhørssager som jeg modtog, og som har allokeringnumrene 0002, 0004, 0006, 0037, 0042 og 0043, er der 6 forhørs-sager der er nyere end de sager som jeg modtog. Den sidste sag er en sag med allokeringnummer 0007 der omhandler et forhør der blev holdt den 22. januar 2009.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg beder om at få oplyst hvorfor sagen med allokeringnummer 0007 ikke var blandt de sager som jeg modtog.

Ad 5.5. Begrundelse og notatpligt

I en af bødeforlægssagerne fik den indsatte et bødeforlæg på 50 kr. fordi der var påvist hash i en stikprøvevis urinprøve der blev taget dagen efter at den indsatte havde været i arresthuset i 8 uger. Den indsatte benægtede at have røget hash i arresthuset og kunne eller ville ikke fortælle hvornår han sidst havde røget hash uden for arresthuset. Ifølge sagsfremstillingen (som jeg går ud fra er kopieret over i bødeforlægget) var den indsatte indforstået med at få et bødeforlæg på 50 kr., og bødeforlægget er også underskrevet af den indsatte.

Efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 kan disciplinærsager kun behandles efter denne bestemmelse hvis overtrædelsen umiddelbart har kunnet konstateres, eller hvis sagens omstændigheder i øvrigt må anses for klarlagt.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset lagde til grund at den indsatte havde røget hash under sit ophold i arresthuset, og dermed tilsidesatte den indsattes benægtelse heraf.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse om betingelserne for at behandle sagen efter § 6 var opfyldt. Jeg bemærkede at jeg, som det fremgik, var opmærksom på at den indsatte var indforstået med at få et bødeforlæg, og at en sag der er omfattet af disciplinærstrafbekendtgørelsens § 7, kan gennemføres uden at den indsatte er til stede, hvis den indsatte ikke ønsker at være til stede, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 5.

Arrestinspektøren har oplyst at den indsatte blot trak på skulderen og grinede da han fik foreholdt analysen af urinprøven på pladetesten. Personalet var af den opfattelse at der var tydelig indikation for at indsatte havde røget hash, men at han ikke turde erkende det. På spørgsmålet om betingelserne for at behandle sagen efter § 6 var opfyldt, har arresthuset oplyst at man anså betingelserne for opfyldt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg forstår sådan at den indsattes forklaring om tidspunktet for indtagelsen af hashen var tilsidesat. Det burde der efter min opfattelse have været gjort notat om. Da den indsatte vedtog bødeforlægget, foretager jeg mig ikke mere vedrørende denne sag

Ad 5.8. Kompetence

Arrestinspektøren har udarbejdet "Delegationsregler for arresthusene i Syd- og Sønderjylland og Fyn", der har været gældende siden 1. april 2008. Ifølge disse regler var kompetencen til at træffe afgørelse i (alle) disciplinærsager delegeret til arrestforvarerne, der ikke uden arrestinspektørens samtykke kan delegerer denne kompetence videre.

Arrestforvareren havde truffet afgørelse i alle sagerne bortset fra i 2 bødeforlægssager hvor forlæggene var udfærdiget af en fængselsfunktionær. Jeg bad om at få oplyst om de pågældende funktionærer havde kompetence til at behandle disse sager.

Arrestinspektøren har oplyst at delegationsreglerne er rettet, og at fængselsbetjentene nu har kompetence til at udfærdige bødeforlæg. De reviderede delegationsregler er den 4. januar 2011 udsendt til alle områdets arresthuse.

Direktoratet har på baggrund af arrestinspektørens hørings svar lagt til grund at fængselsbetjenten i de 2 konkrete sager ikke havde kompetence til at udfærdige bødeforlæg. Direktoratet har udtalt at det er beklageligt at kompetencereglerne ikke blev overholdt i sagerne. Direktoratet har samtidig noteret sig at problemstillingen fremadrettet er løst på den måde at fængselsbetjentene nu er blevet tildelt denne kompetence.

Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at fængselsbetjente har truffet afgørelse i sager om bødeforlæg, da de efter de delegationsregler der gjaldt indtil den 4. januar 2011, ikke havde kompetence hertil.

I sagen om inspektionen af Arresthuset i Tønder har jeg – ligesom direktoratet – noteret mig at fængselsbetjente nu er tillagt kompetence til at træffe afgørelse i sådanne sager, og jeg har udtalt at jeg ingen bemærkninger har til denne delegation. Jeg har i den forbindelse noteret mig at bødeforlægssager er indgået i den gennemgang af sager som arrestinspektøren har foretaget som led i sit tilsyn med behandlingen af sager i arresthuset, jf. også nedenfor for så vidt angår Arresthuset i Haderslev. Jeg har samtidig bemærket at jeg går ud fra at det også vil være tilfældet fremover i alle arresthuse i området.

I sagen om inspektionen i 2008 af Arresthuset i Assens havde arrestinspektøren oplyst at arrestinspektøren ifølge resultatkontrakten for 2010 mellem områdets arresthuse og direktoratet er forpligtet til at foretage stikprøvevis kontrol af brugen af forhørsprotokollen og normalreaktionsskemaet i områdets arresthuse. I sagen om inspektionen samme dag af Arresthuset i Svendborg havde arrestinspektøren oplyst at det var hensigten at der 2 gange om året skulle foretages gennemgang af disciplinærsager mv. i arresthuse i Syd- og Sønderjylland samt på Fyn. Under inspektionerne i oktober 2009 blev det oplyst at arrestinspektøren var i færd med en undersøgelse af området for anvendelse af disciplinærstraf, og jeg bad om oplysning om resultatet af denne undersøgelse for så vidt angår Arresthuset i Haderslev.

Arrestinspektøren har vedlagt 2 endelige notater om interne inspektioner af arresthuset i Haderslev. Det ene er et notat af 21. april 2010 der vedrører en gennemgang af forhørs sager (og sager om udelukkelse fra fællesskab; i notatet er det tillige oplyst at der ingen sager var i 2009 om anvendelse af magt og håndjern). Bødeforlægssager er nævnt i notatet, men der er ikke nævnt konkrete sager herom. Det andet notat er udateret og vedrører sager fra 1. halvår af 2010. I dette notat er der omtalt konkrete bødeforlægssager.

Forhørssagerne er omtalt med allokeringnummer, og alle de 6 sager der indgik i min gennemgang af sager, er nævnt i førstnævnte notat. Bødesagerne i dette notat er som nævnt ikke omtalt med allokeringnummer eller præciseret på anden vis, og det fremgår heller ikke om der faktisk er sket en gennemgang af sådanne sager. Det fremgår således ikke om de 4 bødeforlægssager der indgik i min undersøgelse, også indgik i arrestinspektørens undersøgelse, men det går jeg ud fra.

Som tidligere nævnt er der yderligere en sag med allokeringnummer 0007 som jeg ikke modtog i sin tid. Jeg henviser til min anmodning ovenfor om oplysning om baggrunden herfor.

Jeg har noteret mig indholdet af arrestinspektørens notater, og at det udtrykkeligt fremgår at arresthusets bemærkninger er indarbejdet i notaterne. Det bemærkes for en ordens skyld at jeg ikke har taget stilling til arrestinspektørens gennemgang af de enkelte sager (hvoraf jeg kun kender de sager nærmere der indgik i min gennemgang af sager i rapporten).

Ad 5.9. Protokollen

Jeg modtog side 1 – 6 af i alt 26 sider i forhørsprotokollen og (alle sammen nyere) sager der alle omfatter side 1 og 2 af i alt 2 sider.

Medmindre det fremgik af svaret på min anmodning under pkt. 5 om at få oplyst hvornår de disciplinærsager som jeg ikke havde modtaget, var behandlet, og hvilke allokeringnumre de havde, bad jeg om at få oplyst hvilke sager siderne 7 – 26 i protokollen omfattede.

Arrestinspektøren har oplyst, at spørgsmålet er besvaret i forbindelse med den foreløbige rapport.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Arrestinspektørens udtalelse af 12. november 2010 indeholder ikke et svar på dette spørgsmål, som jeg derfor gentager.

Opfølgning

Jeg afventer underretning mv. om enkelte forhold. Jeg beder også denne gang om at arresthuset og arrestinspektøren sender deres svar tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Haderslev, Arrestinspektøren for Syd- og Sønderjylland og Fyn, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef